

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

Плахотнюк Тетяна Василівна

**ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН ЯК МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА
СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку української державності і соціуму необхідні осмислення і вироблення нових підходів до взаємовідносин громадськості та органів влади. Сьогодні громадські організації та їх об'єднання переходять на новий якісний рівень у своїй діяльності, реально впливаючи на політичні процеси, як в країні в цілому, так і в окремих регіонах. Крім того, сучасне життя, яке пронизане комунікаціями на всіх рівнях і у всіх напрямках, не тільки привнесло в спільноти нові форми, але і ускладнило їх існування і взаємодію.

В даний час приділяється особлива увага розвитку діалогу з народом, забезпечення прав та інтересів людини, що є пріоритетом в реалізації стратегічних цілей країни – побудові демократичної правової країни і подальшому формуванні вільного громадянського суспільства.

Як передбачається Національною стратегією сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки, державна політика у сфері звернень громадян в Україні повинна зазнати реформ програми за визначеними пріоритетами. Разом з тим, рівень ефективності взаємодії громадськості із органами державної влади та органами місцевого самоврядування через інститут звернення громадян все ще має низькі показники через недостатній рівень довіри, значну бюрократизацію, а також закритість діяльності цих органів.

Це і актуалізує важливе для сучасної теорії та практики державного управління завдання, вирішення якого потребує якісно нового рівня удосконалення шляхів розвитку інституту звернень громадян умовах євроінтеграції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У процесі дослідження були використані праці провідних вітчизняних науковців, у яких висвітлювалися питання, що становлять науковий інтерес магістерської роботи: В.Бакуменка, М.Білинської, В.Воротіна, В.Голубь, В.Гошовської, Н.Грицяк, Ю.Ковбасюка, В.Князева, А.Колодій, В.Лугового, В.Мамонової, А.Попка, О.Пухкала, Я.Радиша, І.Розпутенка, Є.Ромата, В.Трощинського, Г.Ситника, А.Семенченка, Ю.Сурміна, С.Телешуна та ін.

Вагомим для розбудови інституту звернень громадян як механізму взаємодії держави та суспільства є внесок вітчизняних науковців Е.Афоніна, Н.Драгомирецької, Л.Кисельової, В.Купрія, Н.Мартинець, С.Москаленко у дослідження питань розвитку громадянського суспільства, ролі громадських організацій, взаємодії з громадськістю, удосконалення механізмів державного управління.

Об'єктом дослідження є інститут звернення громадян в Україні.

Предметом дослідження є звернення громадян як механізм взаємодії держави та суспільства в умовах євроінтеграції.

Метою магістерської роботи є вивчення та детальний аналіз звернення громадян як механізму взаємодії держави та суспільства в сучасних умовах в контексті євроінтеграції, а також розробка шляхів покращення розвитку інституту звернень громадян умовах євроінтеграції.

Для реалізації даної мети поставлені такі **завдання**:

– узагальнити наукові напрацювання вітчизняних учених стосовно досліджуваної проблематики, а також дослідити сутність та зміст механізмів державного управління інституту звернення громадян;

- висвітлити межі участі громадськості у здійсненні публічної влади України;
- проаналізувати міжнародний досвід залучення громадськості до формування та реалізації державної політики;
- довести ефективність інституту звернень громадян як інструменту реалізації взаємодії громадянського суспільства і влади;
- здійснити розробку шляхів покращення розвитку інституту звернень громадян у умовах євроінтеграції.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в магістерській роботі було застосовано комплекс методів наукового дослідження. За допомогою проблемно-пошукового методу визначено проблему, підбрано й узагальнено джерела з теми дослідження та запропоновано шляхи її розв'язання; абстрактно-логічний було застосовано для аналізу існуючих джерел, теоретичного узагальнення й формування висновків.

Порівняльно-правовий і порівняльно-функціональний методи дали можливість встановити роль інституту звернень громадян у процесі забезпечення безпеки особистості та розглянути зарубіжні напрацювання у зазначеній сфері. Науково-догматичний метод використано при аналізі забезпечення реалізації права громадян на звернення до органів влади в Україні.

Теоретико-методологічною основою магістерської роботи стали фундаментальні положення, дослідження українських науковців і фахівців у сфері розвитку інституту звернень громадян як механізму взаємодії держави та суспільства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що автор здійснив спробу комплексно та всебічно розглянути питання звернень громадян як механізму взаємодії держави та суспільства в контексті євроінтеграції.

вперше:

систематизовано наукові положення з визначенням основних засад сутності та змісту поняття звернень громадян як механізму взаємодії держави та суспільства в контексті євроінтеграції;

- оцінено роль інституту звернень громадян у процесі забезпечення безпеки особистості.

удосконалено:

- підходи до шляхів покращення розвитку інституту звернень громадян у умовах євроінтеграції.

дістало подальшого розвитку:

- теоретичні підходи щодо ефективності інституту звернень громадян як інструменту реалізації взаємодії громадянського суспільства і влади

Апробація. Основні наукові результати роботи висвітлені у тезах до Всеукраїнської науково-практичної конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС»».

Практичне значення. Розроблені в дослідженні теоретичні положення доведені до рівня конкретних пропозицій можуть бути реалізовані у вітчизняній практиці державної політики звернень громадян як інструменту реалізації взаємодії громадянського суспільства і влади

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та

літератури, який налічує 81 найменування. Загальний обсяг роботи складає 91 сторінку, із них сторінки основного тексту 80 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі *«Реалізація права людини на звернення в громадянському суспільстві: теоретичні засади дослідження»* висвітлено теоретичні основи дослідження звернення громадян як механізму взаємодії держави та суспільства та проаналізовано поняття, процедуру та правові аспекти регулювання звернення громадян.

Підрозділ 1.1. «Теоретичні основи дослідження звернення громадян як механізму взаємодії держави та суспільства» присвячений теоретичному аспекту дослідження даного питання.

Вказано, що громадянське суспільство як соціальний інститут, взаємодіючи з державою, представляє потреби і інтереси суспільства в цілому, найбільш ефективно функціонуючи в правовому полі. Правова держава є необхідною умовою його існування і формою організації. Найбільш суперечливо і проблематично взаємодія влади і громадянського суспільства здійснюється на регіональному рівні управління, оскільки інституційні механізми громадянського суспільства в Україні знаходяться в процесі формування, що чітко проявляється в пасивності громадян, низький рівень участі в самоврядуванні в економічній, політичній, культурній сферах суспільства і конкретного регіону.

Стан дослідження проблеми звернення громадян в Україні явно недостатній. Хоча інтерес до нього період незалежного існування держави суттєво зріс, серед них слід назвати роботи В.Бакуменка, М.Білінської, В.Воротіна, В.Голубь, В.Гошовської, Н.Грицяк, Ю.Ковбасюка, В.Князева, А.Колодій, В.Лугового, В.Мамонової, А.Попка, О.Пухкала, Я.Радиша, І.Розпутенка, Є.Ромата, В.Трощинського, Г.Ситника, А.Семенченка, Ю.Сурміна, С.Телешуна та ін.

Зроблено висновок, що проблема діалогоздатності влади і населення залишається актуальною в сучасній Україні, її реалізація на регіональному та місцевому рівнях – важливе управлінське завдання. Використання інституційного підходу для її аналізу і пошуку шляхів вирішення стосовно до конкретного регулятора – інституту звернень є метою праць більшості сучасних науковців даної сфери. Стосовно проблеми ефективності соціального інституту звернення громадян доцільно говорити про так звану «інституційну недостатність». Характеризуючи рівень розвитку інституту звернень громадян як соціального регулятора, звернемося до теорії соціальних інститутів, що визначає методологію його дослідження.

У підрозділі 1.2. «Звернення громадян: поняття, процедура та правові аспекти регулювання» проаналізовано сутність зазначеної процедури.

Наголошено, що для будь-якої правової демократичної держави важливими елементами в громадянському суспільстві є відкрите спілкування громадян з органами державної влади, а також здатність громадян впливати на прийняті публічно-владні

рішення. Формами такого спілкування і виступають звернення громадян і реакція на них державних органів влади. Виходячи з цього випливає, що звернення громадян виступають істотним джерелом інформації, необхідної для прийняття рішень з питань державного, господарського і соціально-культурного будівництва

Зроблені висновки, що для об'єктивності і повноти розгляду звернень громадян державні органи влади можуть приймати рішення одне з яких проведення перевірок, необхідних для дотримання контролю, перевірки виконання прийнятих рішень, аналізу та узагальнення звернень громадян. Контроль необхідний для усунення причин і умов, що породжують звернення громадян, а так само для забезпечення законності і державної дисципліни. Отже, право громадян на звертання – це одне з найбільш важливих прав громадян. Звичайно, неважливих прав бути не може, але дане право достатньо актуальне сьогодні саме в нашій країні, тому що здійснення права на звернення допомагає здійсненню і захисту інших прав людини і громадянина.

У другому розділі «Інститут звернень громадян як механізм взаємодії держави та суспільства» проаналізовано роль інституту звернень громадян у процесі забезпечення безпеки особистості, розглянуто межі участі громадськості у здійсненні публічної влади та висвітлено міжнародний досвід залучення громадськості до формування та реалізації державної політики

У підрозділі 2.1. «Роль інституту звернень громадян у процесі забезпечення безпеки особистості» вказано, що у демократичних державах пріоритетним у відношенні до безпеки суспільства і держави є безпека і права особистості. Головним суб'єктом забезпечення безпеки особистості і суспільства є держава в особі своїх інститутів. Ціль інститутів держави – управляти станом нормальної життєдіяльності людей і встановлювати порядок, який забезпечує їх права і безпеку. Водночас, формування та втілення державної політики відбувається через прийняття управлінських рішень. Фактично процедура вироблення управлінських рішень – це «процес трансформації вимог різноманітних груп та громадян у прийнятні для суспільства засобів та методів регулювання соціальних відносин.

Зроблено висновки, що звернення громадян – це одна з найпоширеніших та найвпливовіших форм участі громадян у прийнятті рішень органами державної влади. Як результат зазначеного впливу на владу, звернення є способом інформування держави про порушення безпеки особистості, суспільства та держави або про загрозу такого порушення. Тим самим вирізняється його значення в процесі забезпечення національної безпеки. Саме за допомогою звернень громадян знаходить свій зовнішній вияв двосторонній зв'язок «держава – особа», який є ключовим для забезпечення безпеки особистості, суспільства та держави.

У підрозділі 2.2. «Сучасний стан процесу децентралізації в Україні» зазначено, що сучасне постмодерне суспільство, на відміну від традиційного, спрямоване на трансформацію взаємодії суспільства та держави, яка, у свою чергу, забезпечується створенням нових форм впливу людей на державно-управлінські процеси й відповідно їх участю в громадсько-політичному житті суспільства. Громадська участь населення в житті суспільства надає постмодерному суспільству особливої динаміки. Цю динаміку спричиняють нові, раціональні форми активності громадян, їх соціально-культурна та політична зрілість, активна позиція лідерів громадської думки, нерівномірність соціально-групової та регіональної динаміки, диференціація політичного спектра суспільного життя,

що лише стимулює активну державотворчу позицію громадян.

Зроблено висновки, що існує необхідність встановлення правових меж участі громадськості у здійсненні публічної влади. Перевага в бік держави формує етатизм суспільного життя. Проявами етатизму влади є концентрація всього владного потенціалу в одних руках, широкі контрольні функції держави та нівелювання думки громадянського суспільства. Відсутність реальної участі громадян у публічно-владній діяльності має своїм наслідком послаблення позицій громадянського суспільства, відсутність консенсусу між ним та державою, дисонанс між волею громадян і діями публічної влади.

Межею перегину владних повноважень в бік громадянського суспільства є охлократія, коли рівень повноважень органів публічної влади у прийнятті вагомого рішення зведений до мінімуму, при цьому стихійно певні представники народних мас у жорсткій категоричній формі вимагають прийняття певної державної політики, нехтуючи при цьому закон та принципи права. Акцентовано, що участь громадськості у правовій державі повинна здійснюватися широко, але в чітких правових межах.

У підрозділі 2.3. «Міжнародний досвід залучення громадськості до формування та реалізації державної політики» вказано, що держава повинна приймати якісні державницькі рішення у часи трансформації країни на європейську цивілізовану правову державу. Для досягнення поставленої цілі варто звертати свою увагу на напрацювання зарубіжних країн у сфері взаємодії державних органів із громадянськими організаціями, залученням громадськості до вирішення державних питань та реалізації державної політики, протидії корупції, реалізація роботи електронного уряду та вирішенню конфліктних ситуацій у процесі державотворчих змін.

На Рисунку 1 визначено узагальнення українських учених стосовно аналізу зарубіжного законодавства у сфері взаємодії органів влади та громадськості у прийнятті державних рішень.

Рисунок 1. узагальнення українських учених стосовно аналізу зарубіжного законодавства у сфері взаємодії органів влади та громадськості у прийнятті державних рішень.

У висновках зазначено, що сучасна практика послуговується певними, вже сформованими, підходами до взаємодії органів влади та громадськості. Всю сукупність підходів можна розділити на два важливих напрямки: діалогову взаємодію влади та громадськості, для якої характерні рівноправність та зворотній зв'язок, а також використання системи посередництва у вирішенні спорів.

У третьому розділі «Напрями розвитку інституту звернень громадян умовах євроінтеграції» проаналізовано забезпечення реалізації права громадян на звернення до органів влади в Україні, досліджено інститут звернення громадян як інструмент реалізації взаємодії громадянського суспільства і влади, а також, відповідно до поставлених завдань у магістерській роботі, розроблено шляхи покращення розвитку інституту звернень громадян умовах євроінтеграції.

У підрозділі 3.1. «Аналіз забезпечення реалізації права громадян на звернення до органів влади в Україні» вказано, що глобальні трансформації, які сьогодні властиві українському суспільству та внутрішні протиріччя розвитку держави довели, що система публічного управління не відповідає викликам та вимогам часу. Європейський вектор розвитку, який обрала Українська держава вимагає поступового перетворення країни на високорозвинену, правову та цивілізаційну державу з відповідним рівнем демократії та соціальної стабільності.

Кожне звернення має власну специфіку, адже адресоване суб'єкту державної влади, функції якого мають задовольнити дане звернення. Найбільш актуальними питаннями, що порушували громадяни у зверненнях до Прем'єр-міністра України та Кабінету Міністрів України впродовж року, були:

- діяльність центральних органів виконавчої влади – 36,4% від усіх звернень.
- забезпечення дотримання законності та охорони правопорядку, реалізація прав і свобод громадян (переважно масові звернення щодо концепції створення ювенальної юстиції на початку року) – 18,6%;
- соціальний захист (значна частина – звернення з вимогами проведення перерахунку пенсії від дітей війни) – 12,9%;
- фінансова, податкова, митна політика (щодо повернення коштів з банківських установ та кредитних спілок, механізму виплати знецінених заощаджень часів СРСР) – 6,6%;
- комунальне господарство (зокрема щодо якості та вартості житлово-комунальних послуг, установа тарифів місцевими органами влади, пропозиції громадян щодо методики нарахування сплати за житлово-комунальні послуги) – 6,4%.

Зроблені висновки, що важливу роль у забезпеченні реалізації права громадян на звернення в Україні відіграє системне використання можливостей, що відкриваються завдяки новітнім інформаційним технологіям, які уможливають оперативний доступ громадян до суспільно значущої інформації, дають змогу зробити процес прийняття й реалізації рішень у сфері державного управління прозорим та обґрунтованим.

У підрозділі 3.2. «Інститут звернення громадян як інструмент реалізації взаємодії громадянського суспільства і влади» з'ясовано, що ефективність функціонування правової держави (як базового соціального інституту) залежить від характеру діалогу влади і суспільства, оптимального зворотного зв'язку, що дозволяє виявляти те, як суспільство оцінює прийняті управлінські рішення та їх реалізацію на практиці, бачить перспективи і умови, що гарантують стабільний, динамічний розвиток країни на федеральному і

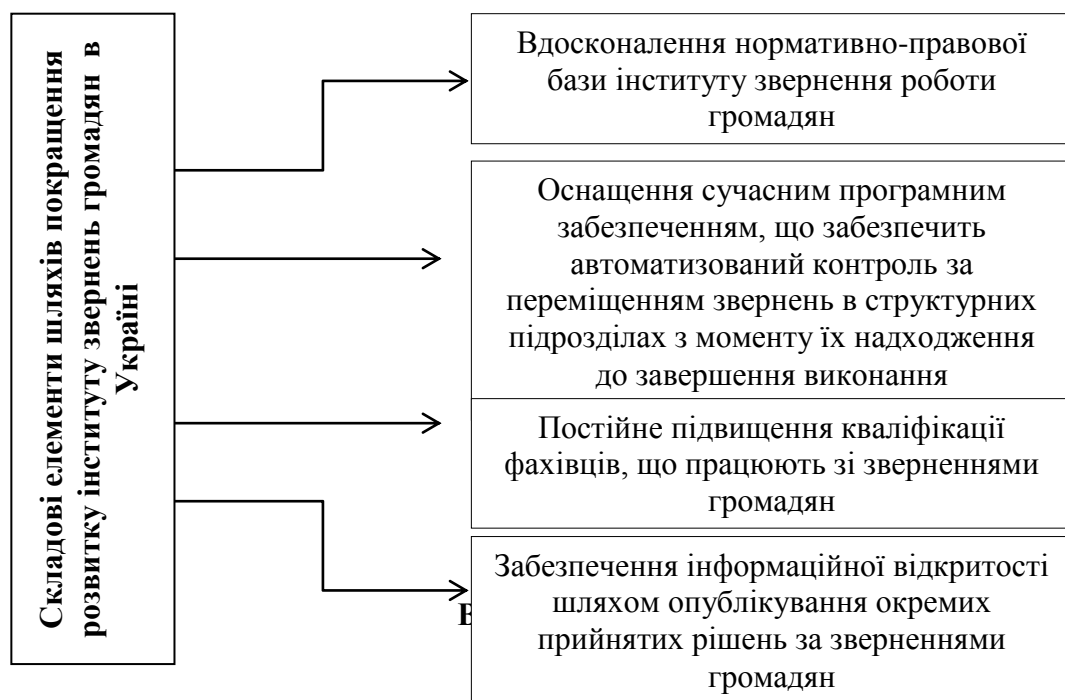
регіональному рівнях. Однією з базових задач нової української влади є формування відповідної певним умовам і завданням моделі інституційної взаємодії з громадянським суспільством.

Зроблено висновки, що зазначені у підрозділі факти доводять, що інститут звернення громадян є ефективним інструментом реалізації взаємодії громадянського суспільства і влади. Фіксуючи факт «інституційної недостатності» інституту звернень громадян в органи державної влади, важливо констатувати необхідність створення більш ефективної системи діалогу влади і громадян, яка дозволить зробити комунікації більш відкритими і прозорими. Ефективність механізму реалізації права громадян на звернення, може бути досягнута через корекцію інституційної нормативної бази, упорядкування практик її застосування, жорсткий контроль прийнятих управлінських рішень.

У підрозділі 3.3. «Шляхи покращення розвитку інституту звернень громадян у умовах євроінтеграції» наголошено, що невід’ємною частиною двостороннього комунікативного процесу влади та суспільства є зворотний зв’язок. Так як демократичне суспільство засноване на принципі колективного прийняття рішень з рівним впливом учасників на результат процесу, то зворотний зв’язок дозволяє простежити, наскільки поточний політичний курс і прийняті політичні рішення відповідають інтересам і потребам громадян.

У висновках зазначено, що в умовах євроатлантичної інтеграції сучасна українська система публічного управління та інститут звернення громадян є недосконалими та не досить ефективними, що довели результати даного дослідження, тому автором магістерської роботи, на основі досліджень сучасних теоретиків та практиків державного управління було розроблено складові елементи шляхів покращення розвитку інституту звернень громадян в Україні в контексті євроатлантичної інтеграції. Підсумовуючи результати дослідження більш детально висвітлюємо на Рисунку 2.

Рисунок 2. Складові елементи шляхів покращення розвитку інституту звернень громадян в Україні

У магістерській роботі наведено нове вирішення актуального наукового завдання з обґрунтування теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо звернень громадян як механізму взаємодії держави та суспільства в умовах євроінтеграції. Результати дослідження дають підстави сформулювати висновки і рекомендації, що мають теоретичне та практичне значення.

1. Аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури дає підстави відзначити досить високий рівень зацікавленості науковців і практиків проблемами громадянського суспільства та взаємодії громадян з органами влади. Помітною тенденцією останніх років у розвинених країнах стає використання владними структурами потенціалу суспільної думки, урахування побажань, пропозицій та рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування системи державного управління. Увага науковців все більше фокусується не тільки на системному аналізі спрямованості та характеру звернень громадян, а й створенні умов для підвищення дієвості їх участі у процедурах прийняття управлінських рішень.

Проблема діалогоздатності влади і населення залишається актуальною в сучасній Україні, її реалізація на регіональному та місцевому рівнях – важливе управлінське завдання. Використання інституційного підходу для її аналізу і пошуку шляхів вирішення стосовно до конкретного регулятора – інституту звернень є метою праць більшості сучасних науковців даної сфери. Стосовно проблеми ефективності соціального інституту звернення громадян доцільно говорити про так звану «інституційну недостатність». Характеризуючи рівень розвитку інституту звернень громадян як соціального регулятора, звернемося до теорії соціальних інститутів, що визначає методологію його дослідження.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про звернення громадян» зверненнями громадян є: пропозиція, заява, клопотання, скарга. Інститут звернень громадян містить принципи, які виражають основну специфіку даного інституту. Одним з принципів інституту є, принцип об'єктивного, повного і всебічного дослідження ситуації, з приводу якої надійшло звернення.

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, невідкладно, але не пізніше п'ятнадцяти днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник відповідного органу, підприємства, установи, організації або його заступник встановлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення.

2. Здійснивши детальний аналіз меж громадського контролю, можна констатувати необхідність їх встановлення у здійсненні публічної влади. Перевага в бік держави формує етатизм суспільного життя. Проявами етатизму влади є концентрація всього владного потенціалу в одних руках, широкі контрольні функції держави та нівелювання думки громадянського суспільства. Відсутність реальної участі громадян у публічно-владній діяльності має своїм наслідком послаблення позицій громадянського суспільства, відсутність консенсусу між ним та державою, дисонанс між волею громадян і діями публічної влади. Вказане послаблює державу та є передумовою до революційного повалення такого державного устрою, вказує на тоталітарність режиму, недемократичність держави.

Межею перегину владних повноважень в бік громадянського суспільства є охлократія, коли рівень повноважень органів публічної влади у прийнятті вагомого

рішення зведений до мінімуму, при цьому стихійно певні представники народних мас у жорсткій категоричній формі вимагають прийняття певної державної політики, нехтуючи при цьому закон та принципи права. Акцентовано, що участь громадськості у правовій державі повинна здійснюватися широко, але в чітких правових межах.

Отже, встановлення меж у здійсненні громадського контролю в Україні і закріплені їх на законодавчому рівні повинно посилює позиції суб'єктів громадського контролю, встановивши чіткий «правовий кордон», який на сьогоднішній день потрібен нашій державі.

1. Дослідивши міжнародний досвід залучення громадськості до формування та реалізації державної політики, яке в умовах постійних перетворювальних процесів у нашій державі видається найбільш актуальними. Для того, щоб вирішити проблеми якісної взаємодії органів влади та громадськості через інститут звернень громадян, варто звернутися до практик провідних зарубіжних країн, а також країн колишнього Радянського Союзу, які найбільш близькі до нашого сьогодення.

Наразі нагальними є питання розроблення системи взаємодії між органами влади та громадськістю відповідної до європейських стандартів, яке обумовлюється вектором розвитку, обраним нашою державою. Так питання суспільного розвитку, вдосконалення державного управління та приближення його до світових тенденцій розвитку управлінської діяльності з використанням сучасних зарубіжних напрацювань актуалізується за умов постійних трансформаційних процесів у нашій державі.

У розвинених демократичних країнах істотне значення в ефективності публічного управління відіграє тісна взаємодія органів влади з різними структурами громадянського суспільства: професійними спілками, волонтерськими, релігійними, етнокультурними, спортивними об'єднаннями, товариствами мешканців. Всі вони висловлюють інтереси, вирішують проблеми різних соціальних груп населення або інформують про них керівництво і членів органів влади. Представники громадськості утворюють спеціальні громадські ради і палати, в рамках роботи яких вирішуються різні проблеми формування та реалізації державної політики. Важливою умовою успішного функціонування і співпраці з органами влади громадських об'єднань в різних сферах є законодавчо закріплений перелік прав, які дозволяють реально взаємодіяти з владою, а також здійснювати контроль за нею.

Отже, на основі аналізу зарубіжного досвіду з досліджуваної проблематики ми можемо зробити висновок, що сучасна практика послуговується певними, вже сформованими, підходами до взаємодії органів влади та громадськості. Всю сукупність підходів можна розділити на два важливих напрямки: діалогову взаємодію влади та громадськості, для якої характерні рівноправність та зворотній зв'язок, а також використання системи посередництва у вирішенні спорів.

2. Ефективність функціонування правової держави (як базового соціального інституту) залежить від характеру діалогу влади і суспільства, оптимального зворотного зв'язку, що дозволяє виявляти те, як суспільство оцінює прийняті управлінські рішення та їх реалізацію на практиці, бачить перспективи і умови, що гарантують стабільний, динамічний розвиток країни на федеральному і регіональному рівнях. Однією з базових задач нової української влади є формування відповідної певним умовам і завданням моделі інституційної взаємодії з громадянським суспільством. Вирішувати проблеми

ефективності даної взаємодії покликаний один з таких механізмів їх регулювання як інститут звернення громадян.

Специфіка інституту звернень громадян полягає в тому, що він знаходиться на перетині і обумовлює взаємодію двох базових інститутів держави і громадянського суспільства. При цьому в сучасних умовах «громадянське суспільство виступає як різноманіття неопосередкованих державою взаємовідносин вільних і рівноправних індивідів в умовах ринку і демократичної правової державності. На відміну від державних структур в громадянському суспільстві переважають не вертикально (ієрархічні), а горизонтальні зв'язки – відносини конкуренції і солідарності між юридично вільними і рівноправними партнерами»

На основі проведеного аналізу визначено, що інститут звернення громадян є ефективним інструментом реалізації взаємодії громадянського суспільства і влади. Фіксуючи факт «інституційної недостатності» інституту звернень громадян в органи державної влади, важливо констатувати необхідність створення більш ефективної системи діалогу влади і громадян, яка дозволить зробити комунікації більш відкритими і прозорими. Ефективність механізму реалізації права громадян на звернення, може бути досягнута через корекцію інституційної нормативної бази, упорядкування практик її застосування, жорсткий контроль прийнятих управлінських рішень.

3. Сучасне українське суспільство характеризується наростанням складності соціальних процесів і появою нових економічних викликів. Ускладнення суспільних відносин на даному етапі розвитку України ставить перед органами державної влади та органами місцевого самоврядування серйозні завдання, пов'язані з необхідністю «формування моделей прийняття рішень і реалізації державних функцій, заснованих на активній участі громадянського суспільства в управлінні державою, а також на використанні механізмів громадського контролю». Державне управління має використовувати сучасні та ефективні управлінські методи, що забезпечують реалізацію законних прав та інтересів громадян за допомогою активної взаємодії між органами влади та суспільством.

Робота зі зверненнями громадян є відмінною можливістю для держави отримати думки громадян і оцінити ступінь їх задоволеності на основі як якісних, так і кількісних форм аналізу масиву вхідних звернень. У свою чергу, для громадян це спосіб донести свої ідеї і погляди до влади.

В умовах євроатлантичної інтеграції сучасна українська система публічного управління та інститут звернення громадян є недосконалими та не досить ефективними, що довели результати даного дослідження, тому автором магістерської роботи, на основі досліджень сучасних теоретиків та практиків державного управління було розроблено складові елементи шляхів покращення розвитку інституту звернень громадян в Україні в контексті євроатлантичної інтеграції:

1. Вдосконалення нормативно-правової бази інституту звернення роботи громадян;
2. Оснащення сучасним програмним забезпеченням, що забезпечить автоматизований контроль за переміщенням звернень в структурних підрозділах з моменту їх надходження до завершення виконання;
3. Постійне підвищення кваліфікації фахівців, що працюють зі зверненнями громадян;

4. Забезпечення інформаційної відкритості шляхом опублікування окремих прийнятих рішень за зверненнями громадян.

АНОТАЦІЇ

Плахотнюк Т.В. Звернення громадян як механізм взаємодії держави та суспільства в умовах євроінтеграції. – Рукопис.

Магістерська робота на здобуття академічного ступеня магістра за спеціальністю – 281 «Публічне управління та адміністрування». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2020.

На сучасному етапі розвитку української державності і соціуму необхідні осмислення і вироблення нових підходів до взаємовідносин громадськості та органів влади. Сьогодні громадські організації та їх об'єднання переходять на новий якісний рівень у своїй діяльності, реально впливаючи на політичні процеси, як в країні в цілому, так і в окремих регіонах. Крім того, сучасне життя, яке пронизане комунікаціями на всіх рівнях і у всіх напрямках, не тільки привнесло в спільноти нові форми, але і ускладнило їх існування і взаємодію. Рівень ефективності взаємодії громадськості із органами державної влади та органами місцевого самоврядування через інститут звернення громадян все ще має низькі показники через недостатній рівень довіри, значну бюрократизацію, а також закритість діяльності цих органів.

Проведене дослідження показало, що в умовах євроатлантичної інтеграції сучасна українська система публічного управління та інститут звернення громадян є недосконалими та не досить ефективними, що довели результати даного дослідження, тому автором магістерської роботи, на основі досліджень сучасних теоретиків та практиків державного управління було розроблено складові елементи шляхів покращення розвитку інституту звернень громадян в Україні в контексті євроатлантичної інтеграції.

Ключові слова: звернення громадян; євроінтеграція; взаємодія; публічне управління.

Plakhotnyuk TV Citizens' appeal as a mechanism of interaction between the state and society in the context of European integration. - Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master» in Specialty - 281 «Public Administration and Administration». - Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2020.

At the present stage of the development of the Ukrainian statehood and society, it is necessary to understand and develop new approaches to the relationship between the public and the authorities. Today, NGOs and their associations are moving to a new level of quality in their activities, effectively influencing political processes, both in the country as a whole and in individual regions. In addition, modern life, which is permeated with communication at all levels and in all directions, has not only brought new forms to the community, but also complicated their existence and interaction. The level of effectiveness of public interaction with public authorities and bodies of local self-government through the institution of citizens' appeals is still low due to the lack of confidence, considerable bureaucracy and the closed activity of these bodies.

The conducted research has shown that in the conditions of Euro-Atlantic integration the modern Ukrainian system of public administration and the institute of citizens' appeals are

imperfect and not efficient enough, which proved the results of this study. improving the development of the institution of citizens' appeals in Ukraine in the context of Euro-Atlantic integration.

Keywords: citizens' appeals; European integration; interaction; public administration.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

1. Плахотнюк Т.В. Європейський досвід залучення громадськості до формування та реалізації державної політики/ Т.В. Плахотнюк // Науково-практична конференція. «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС»: тези. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2019. – С. 114 – 116.